

**ДЕЯКІ АСПЕКТИ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З
ДИСЦИПЛІНИ СПЕЦІАЛЬНА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
«ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ»**

Ластовкін В. А., Счастливець В. І.

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Анотація. В статті описано основні компоненти тактичної підготовки, представлено аналіз робіт авторів щодо змісту тактичної підготовки здобувача вищої освіти на заняттях з дисципліни спеціальна фізична підготовка.

Вступ. Спеціальна фізична підготовка (далі – СФП), як вид прикладної дисципліни з підготовки здобувачів вищої освіти зі спеціальності правоохоронна діяльність є цивільною системою, розвинутою для самооборони або затримання правопорушника в рамках екстремальних умов використовуючи спеціальні прийоми фізичного впливу, які мають на меті атакувати або використовувати перевагу над особою правопорушником, за допомогою тактичної підготовки.

Мета дослідження. Проаналізувати застосування тактичної підготовки при підготовці здобувачів вищої освіти зі спеціальності правоохоронна діяльність з дисципліни спеціальна фізична підготовка.

Мета дослідження. На основі аналізу літературних джерел розкрити зміст та мету тактичної підготовки на заняттях з дисципліни спеціальна фізична підготовка.

Завдання дослідження.

- Проаналізувати літературні джерела з тематики «Тактична підготовка» для оптимізації викладання та застосування вищезазначеної тематики при підготовці здобувачів вищої освіти зі спеціальності правоохоронна діяльність.

Методи дослідження. Аналіз та синтез літературних джерел з тематики «Тактична підготовка».

Результати дослідження та їх обговорення. Будь-яка тактична дія в СФП може носити як атакуючий, так і оборонний характер, в залежності від динамічно мінливих оперативних умов ведення сутички. Оперативна ситуація ні як абстракція, а як конкретна умова складається суперництва, має на увазі можливість виділення декількох оперативних техніко-тактичних типів. Кожен з них характеризується не тільки певною техніко-тактичної композицією або набором таких композицій, але і ступенем емоційного прояву. Типова ситуація передбачає локальний перелік оперативних дій з різною оптимальністю. Оптимальність задається двома параметрами: особливостями підготовки здобувача вищої освіти, умовами проведення поєдинку, включаючи особливості підготовки суперника. З

урахуванням першого і другого можна говорити про оптимальність не тільки обсягу панорами композиції, а строго певного їх числа з локальною частиною прийомів. Якщо ми враховуємо тільки свою підготовку і задум, то мова йде про тактичну підготовку, якщо враховуються умови поєдинку з урахуванням атакуючих дій провопорушника, то значить, ми виходимо на моделювання. Поєднуючи свій стиль, моделі і формули поєдинку формується тактична лінія від поєдинку до поєдинку.

Під тактичною підготовкою здобувача вищої освіти розуміється-процес досягнення здобувачем вищої освіти системою рухів з метою досягнення високих спортивних результатів, а так само сукупність дозволених правилами змагань дій, спрямованих на предметне перетворення суперника як предмета діяльності. Тактична підготовка пов'язана як з фізичної, технічної, психологічної та інтелектуальної сторони з дисципліною СФП.

«Тактика» в СФП - це система дій і операцій здобувача вищої освіти, які сприяють протиборства з суперником з найменшою витратою сил і енергії, відповідно до індивідуальних особливостей здобувачів вищої освіти.

Тактична підготовка - це процес оволодіння основам (дій), здобувачів вищої освіти засобами тренування, а також процес вдосконалення здобувачем вищої освіти обраних технічних рухів (спеціальних прийомів) з подальшою метою досягнення високих результатів з застосування зазначених прийомів на практиці.

Е.М.Чумаков [1] під тактичною підготовкою здобувача вищої освіти розуміє процес управління формуванням знань, умінь і навичок у вигляді тактичних рухових дій. На тактичну підготовку поширюються дидактичні правила (положення) методики фізичного виховання і загальні принципи біомеханіки.

Шуліка Ю.А. [2] має на увазі під центральним завданням тактичної підготовки здобувача вищої освіти, поряд з іншими видами підготовки в поповненні фонду рухових умінь, у формуванні таких навичок виконання технічних дій, які дозволяють здобувачу вищої освіти з найбільшою результативністю і ефективністю використовувати його можливості в удосконаленні технічної майстерності в процесі занять з дисципліни СФП.

Під час тренувального процесу кожен здобувач вищої освіти повинен визначити для себе найбільш успішні технічні дії, які підходять для індивідуальних особливостей, перевірити їх ефективність у практичних сутичках.

Виділяють загальну і спеціальну тактичну підготовку. Загальна тактична підготовка сприяє освоєнню здобувача вищої освіти різних рухових умінь і навичок, необхідних у професійній діяльності (засіб загальної фізичної підготовки, дій, необхідних для формування специфічних умінь і навиків). Тактична підготовка цілеспрямовано формує техніку рухових дій в СФП.

С.Л. Пакулін [3] в статті зазначав що, питання відповідного застосування власного арсеналу тактичних дій на основі психічних і фізичних можливостей з урахуванням таких з боку суперника визначають поняття тактики.

А.А. Харлампієв [4] вказував, що для виконання кожного свого плану необхідно бути уважним, пильним і мати непохитну волю до перемоги, без яких неможливо використовувати знання тактичної підготовки з дисципліни СФП.

В енциклопедичному словнику з фізичної культури і спорту Г.И. Кукушкіна [5] поняття «тактика» характеризується як мистецтво ведення спортивної боротьби в сукупності прийомів і засобів, необхідних для досягнення поставленої в змаганнях мети, заснованої на розрахунку реальних можливостей здобувача вищої освіти і його суперників.

Висновки. Тактична підготовка являє собою поєднання технічних операцій, підлеглі мотиву і потреби, реакцій в професійній діяльності здобувачів вищої освіти. Тактична підготовка обумовлена не тільки розподілом сил, обсягу і різноманітністю технічних операцій, прийомів і їх комбінацій, але і рефлексивним аналізом і зіставленням інформації про свої дії і дії правопорушника.

Список використаних джерел

1. Чумаков Е.М. Тактика борца-самбиста. - М.: Физкультура и спорт, 1976. – 224 с.
2. Шулика Ю.А. Многолетняя технико-тактическая подготовка борцов : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : [спец.] 13.00.04 "Теория и методика физ. воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физ. культуры". - М.: ГЦОЛИФК, 1990. – 37 с. URI (Уніфікований ідентифікатор ресурсу): <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/1882>.
3. Пакулін С.Л. Вдосконалення техніко-тактичної та психологічної підготовки борців вільного стилю / С. Л. Пакулін, К. В. Ананченко, Є. В. Ручка // Траектория науки. - 2016. - Т. 2, № 12. – С. 9.1-9.12.
4. Харлампиев А.А. Самооборона и нападение без оружия / Мастера единоборств. Из библиотеки А. А. Харлампиева. - М.: Фаир-Пресс, 2005. – 240 с.
5. Энциклопедический словарь по физической культуре и спорту: В 3 т. / Глав. ред. Г. И. Кукушкин. - Т. 3: Сабля - Яхт - клуб. – М.: Физкультура и спорт, 1963. – 423 с. URI (Уніфікований ідентифікатор ресурсу): <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/21537>.